

YORUMUM

Dolar (\$) Nereye Koşuyor ?

İLHAN EVLİYAOĞLU
(Fahri Maliye Müfettişi / Turizm E. Bakanı)

-Dolardaki düşüş bir türlü önlenemiyor. Destekler, birer birer kırılırken, Dolar ülkemizde 1.20 YTL'nin altına düştü. Yılbaşından bu yana (11 ayda) Dolar'ın YTL karşısındaki değer kaybı yüzde 18'e ulaştı. Şimdi herkesin merak ettiği husus, doların nereye kadar gideceği acaba 1 Dolar, 1 YTL olacak mı... Uzmanlar para girişi devam ederse, çok yakında 1 Dolar'ın 1 YTL ineceği görüşünde birleşiyorlar... Peki Dolar neden değer kaybediyor. İşte nedenleri;

- Amerikan hazinesi dışarıya trilyonlarca dolar borçlu. Amerika borçlarını azaltmak için Dolar'ın faizini ve değerini düşük tutmaya kalkınca, Dolar'ın kanadı kırıldı. Dolar değer kaybederken, EURO bu gelişme ile yükselme eğilimine girdi.

FED'in (Amerikan Merkez Bankası) faiz indirimi yapması ve arkasından bu indirimlerin devam edeceği sinyallerini vermesi ve buna Amerikan ekonomisindeki durgunluk da eklenince, Dolar'a talep azaldı.

Dolar'ın yükselebilmesi, FED'in sürpriz bir şekilde faiz indirimlerini durdurması veya geciktirmesine bağlı, bu da çok olası görülüyor.

Dolar'ın düşüş döneminde olması EURO'ya talebi güçlendirdi. Avrupa Merkez Bankası bir de faizleri yükseltirse EURO, Dolar karşısında daha güçlenecek. Bu durumda yıllarca rezervini Dolar'a bağlayan Çin, Japonya, Körfez ülkeleri (Kuveyt, Bahreyn, Umman, Katar) ile Suudi Arabistan'ın Dolar'dan çıkış yollarını araması, Amerikayı korkuttu. (Verilere göre, Çin'in 900 milyar \$'ı aşan bir rezervi, Amerikan tahvillerine bağlı, ortadoğudaki ülkelerin elindeki Dolar miktarının 1.6 Trilyon'u aştığı, Suudi Arabistan 800 milyar Dolar ile Körfez ülkeleri arasında en fazla Rezervi olan ülke).

Nitekim ABD'nin korktuğu oldu.

Pekinde 6 Kasım'da konuşan Çin Ulusal Meclis Başkan Vekili "Zayıf para birimleri yerine güçlü para birimine geçmeliyiz." dedi. Hemen ardından Çin Halk Bankası Başkan Yardımcısının "Dolar Dünya para birimi olma niteliğini kaybediyor" diye konuşması; Dünya Borsalarını sarstı, Euro yükseldi, petrol fiyatları rekor kırdı. Dolar değer kaybına uğradı.

- Petrol varil fiyatının 100 Dolar'a dayanması (1 varil / takriben 162 litre), Amerikan karşıtı ülkelere büyük güç kazandırdı. Rusya, Venezuela, İran petrol fiyatlarının artması sonucunda kasalarını doldurdu. Opec'e üye ülkeler 1998 yılında petrol satışından 110 milyar dolar gelir elde ederken, bu rakam 2006 yılı sonunda 650 milyar Dolar'a ulaştı. 2008 sonunda bu rakamın daha da yükseleceği aşikâr...

Amerikan karşıtı ülkelerin ekonomik güce kavuşması Dolar'ı daha da etkisiz hale getiriyor. ABD Dolar'ı uzun yıllardan beri kapitalist ekonominin Rezerv parası.... Dolar'ın yavaş yavaş Rezerv para olmaktan çıkması, yalnız Amerikan açısından değil, Kapitalist sisteminde geleceği için ciddi bir tehdit oluşturuyor...

Diğer taraftan son yıllardaki Amerikan ekonomisindeki durgunluk, birçok şirketi zora soktu. Şirketlerin duruma düşmesi, hükümetin vergi gelirlerini azaltırken, özellikle Irak savaşının ortaya çıkardığı harcamalar Amerikan Maliyesine zor günler yaşatıyor. Ve Dolar'ın düşüşü devam ediyor.

Ülkemizde Dolar'ın Düşüşü kimi çevreleri üzüyor; kimi çevreleri de sevindiriyor.

Dolar'daki düşüşe kimler üzüyor

a) Dolar'a yatırım yapanlar...

Yıllarca Dolar tutmaya alışmış yatırımcılar Dolar'ın düşmesi ile büyük hüsrana uğradı. 1 yıl evvel 1.70'li seviyelerden Dolar alanlar büyük zarara uğradı. Üstelik faiz gelinde de...

b) Maaşını Dolar ile alanlar

Dolar'la maaş alanlarının ücretleri YTL karşısında eridi. Eskiden ayda (1000) Dolar ücret alan bir kimse (1.700 YTL) alırken, Dolar'ın düşüşü sonunda (1.200) YTL aylık hale geldi. Birçok işyerinde özellikle işe yeni başlayanlar YTL tercih etmeye başladı.

c) Emlakını Dolar ile kiraya verenler,

İşyerini veya evini dolar ile kiraya verenlerin, Dolar'ın YTL karşısında değer kaybı nedeniyle (aylık/yıllık) neredeyse % 20'ye yakın kayıpları oldu.

d) İhracatçılar,

Maliyetleri YTL gelirleri Dolar üzerinden olan ihracaatçıların büyük gelir kayıpları oldu. İhracaatımız 2007 yılında 110 milyar doları aşarak rekora giderken, ihracaatçılar zor günler yaşıyor.

e) Turizm sektörü,

Yıllık turist sayısı artarken, Turizmciler o kadar memnun görünmüyor. Tüm giderlerini YTL ile öderken, bir kısmı EURO'ya dönmesine rağmen Dolar'ın seyri turizmcileri üzme devam ediyor.

Dolar'daki Düşüş Kimleri Memnun ediyor

a) Yabancı sıcak paracılar,

En yüksek faizi bulmak için bir piyasadan diğerine sürekli hareket eden sıcak paracılar, Dolar'ın değer kaybı karşısında büyük gelir elde ediyor. Yılbaşında Dolar'ını bozdu, parasını, Hisse Senedi veya Hazine Bonosuna yatıran yabancı yatırımcı. Yıl sonunda bunları satıp tekrar Dolar alarak en az % 50 kâr ediyor.

b) İthalatçılar,

Yurt dışından Mal ithal edip, içeride YTL ile satanların kazancı arttı. 2007 ithalatı neredeyse 180 milyar Dolar'a yaklaştı. Ucuz Dolar'la ithalat yapanların bir yandan maliyetleri düşerken; gelirleri ve kâr marj-ları yükseldi.

c) Dolar Kredisi alanlar,

Dolar ile kredi kullananların büyük kazançları oldu. Bunlar hem YTL'ye nazaran daha ucuz faizle kredi kullandı. Hemde Dolar'ın değer kaybıyla ödemeleri azaldı.

d) Yurt dışı Tur operatörleri,

Dolar düşünce yurt dışına gitmek ucuzladı. Birçok yurt dışı Turun fiyatı ucuz hale geldi. Bu durum yabancı tur operatörlerine yaradı.